

๒. เจตนารมณ์ของการสร้างเครือข่ายที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๗ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจราชการไว้ ดังนี้

๑) เพื่อชี้แจง แนะนำ หรือทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติงาน หรือการจัดทำภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลและแผนต่าง ๆ ของชาติและของหน่วยงานของรัฐ

๒) เพื่อตรวจติดตามว่า หน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของ คณะรัฐมนตรี และคำสั่งของนายกรัฐมนตรี และเป็นไปตามความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย ของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนหรือยุทธศาสตร์ใด ๆ ที่กำหนด เป็นยุทธศาสตร์ชาติ หรือวาระแห่งชาติหรือไม่

๓) เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค รวมทั้งประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า ในการปฏิบัติงานหรือการจัดทำภารกิจของหน่วยงานของรัฐ

๔) เพื่อสดับรับฟังทุกข์สุข ความคิดเห็น และความต้องการ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

๕) เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในพื้นที่

จะเห็นได้ว่า ผู้มีส่วนได้เสียในระบบการตรวจราชการมีได้มีเพียงหน่วยงานและบุคลากรภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว โดยระเบียบฯ ได้กำหนดให้การตรวจราชการต้องสดับรับฟังทุกข์สุข ความคิดเห็น และความต้องการของประชาชนด้วย นอกจากนี้ ทศ.ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ต่อการพัฒนากระบวนการตรวจราชการและผู้ตรวจราชการ ว่า “การวางยุทธศาสตร์การตรวจราชการแนวใหม่ โดยเน้นการทำงานเชิงรุก และสร้างสรรค์ให้การสนับสนุน และร่วมมือ อย่างใกล้ชิดกับผู้บริหาร เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและลดความเสี่ยงของการดำเนินงาน รวมถึงการเสริมสร้าง ชีตสมรรถนะ และศักยภาพของหน่วยงานผู้รับตรวจ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อันจะทำให้เกิด การยอมรับ และนำเอาผลการตรวจราชการไปปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจังต่อไป นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการขยายขอบเขต ของระบบงานเกี่ยวกับการตรวจราชการให้กว้างขวาง และสมบูรณ์มากขึ้น ทำให้สามารถเสนอข้อมูลป้อนกลับอันจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหารได้อย่างเต็มที่และทันต่อเหตุการณ์” ดังนั้น ในระบบการตรวจราชการจึงควรเปิดช่องให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ร่วมกับทุกกระทรวงที่มีผู้ตรวจราชการ แต่งตั้ง คณะกรรมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจราชการระดับพื้นที่ โดยมีหัวหน้าผู้ตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ รองหัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมี ผู้ตรวจราชการกระทรวงทุกกระทรวงที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจราชการ ระดับพื้นที่ โดยคณะกรรมการฯ ได้กำหนดให้มีผู้แทนภาคประชาชนเป็น “ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน” ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วม ช่วยให้ระบบการตรวจราชการเกิดการพัฒนาสอดคล้องกับการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการช่วยเหลือ ผู้ตรวจราชการในด้านให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข้อเท็จจริงของเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัด รวมทั้ง ร่วมสังเกตการณ์การตรวจราชการและติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลสำหรับ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และผู้ตรวจราชการกระทรวง ซึ่งจะส่งผลให้การตรวจราชการสามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและสะท้อนผลการดำเนินแผนงาน/โครงการ/นโยบายของรัฐบาลได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน